

6 funtov pasje trave ali glistnika (Knaulgras) in 12 funtov laške pahovke (ital. Raigras) — skupaj tedaj 48 funtov.

Za srednja, bolj peščena in ne presuha polja vzemi na en oral: 5 funtov štajarske detelje, 6 funtov rumene mermulike, 5 funtov bele detelje, 10 funtov turške detelje, 4 funte mačjega repa, 10 funtov više kostrebe (hoher Wiesenschwingel), 10 funtov pasje trave in 8 funtov laške pahovke, skupaj 58 funtov.

Za suha, pusta polja, zlasti če imajo veliko apnenika, na en oral vzemi 20 funtov turške detelje, 12 funtov rumene mermulike, 6 funtov bele detelje, 10 funtov više kostrebe, 10 funtov pasje trave, 6 funtov ovsenega lata (Haferschmiele) in 6 funtov tratnice (Rispengras) — skupaj 70 funtov.

Gospodarska novica.

* Živinska sol kakor sol za gnojenje na Francoskem je po novi postavi davka prosta. — In pri nas? — pri nas je še ne dobiš ne!

Besedica o popisovanju ljudstva in živine.

Po postavi od 29. sušca t. l. se ima v vsem cesarstvu šteti ljudstvo in domača živina (konji, osli in mule, goveda, ovce in koze, prešiči in čebele).

Da se na tanko izve število vsacega kraja, vsake dežele in cele države, morajo se vsi ljudje (otroci in stari, vseh stanov) popisati, popisati pa tudi živina domača.

Da pa je popis natančen, in da velja za leto 1870., mora se v vseh krajih in v vseh deželah dovršiti ob enem, zato je po poduku, ki ga ima zdaj že vsak hišni gospodar v rokah, ukazano, da ta popis se mora povsod narediti zadnji dan tega leta, to je, 31. decembra (grudna).

Kako se ima ta popis narediti, kaže poduk, ki ga je dobil vsak hišni gospodar, kateri je odgovoren zato, da se popis na tanko naredi tudi pri gostačih njegovih in sicer pri vseh ljudéh, kateri v njegovi hiši stanujejo 31. decembra, če tudi le mimogredé in po naključbi. Gostačem mora hišni gospodar že 29. dan t. m. izročiti naznanilnico in jim pomagati pri popisovanju.

Ker mora popis natančen biti (zakaj če ni natančen, nima številenje nobene vrednosti), bo imel ž njim hišni gospodar precej sitnega dela, pa tudi župani ga bojo imeli; al treba je se tej sitnosti podvreči, kajti kdor se popisu umakne, ali kaj neresničnega pové, ali kdor kaj zanemari, kar postava ukazuje, tega čaka kazen v denarjih od 1 do 20 gld., ali pa, če tega plačati ne more, zapor od 1 do 4 dni.

Slišali smo že, da se nekteri tega popisovanja bojé, češ, da pa iz tega pride spet nov davek.

Res je sicer, da ima ljudstvo po pravici strah pred novimi davki, ker že veliko let nismo sreče doživeli, da bi z davki nazaj šli, zmiraj gremo le naprej. Al pri tem popisu ne gré za davek, ampak le za pozvedbo, koliko nas je ljudi in koliko živine v celem cesarstvu in v vsaki deželi. Čudno bi bilo, da ne bi vedeli, koliko duš šteje naše cesarstvo, ker vemo, koliko jih šteje francoska, angleška, ruska in vsaka druga država. Čudno bi bilo, da bi ne vedeli, koliko duš ima kranjska, koliko štajarska, koroška, primorska dežela in tako naprej; ko bi tega ne vedeli, ne vedeli bi, koliko nas je Slovencev, koliko Lahov, Nemcev itd. Po celem svetu je tedaj starodavna navada, da od časa do časa — večidel od 10 do 10 let — se štejejo ljudje, pa šteje se tudi živina, kajti tudi to število je treba vedeti v mnogoterih zadevah.

Zadnji popis v našem cesarstvu je bil pred 12 leti — leta 1857.

Politične stvari.

Avstrija in poroštvo njenega obstanka.

(Konec.)

Ko je, kakor smo zadnjič povedali, dr. Fischhof popisal narode avstrijske, pride do tega, da Avstrija, zmes mnogovrstnih narodov mnogovrstnih dežel, ni enojna država tudi danes ne, kakor nikdar ni bila. Bach in Schmerling, možá stare šole, sta mislila Avstrijo krepčati s tem, da sta vse politično življenje v središče (na Dunaj) vlekla; kaj pa sta s tem dosegla, vidimo dandanes dosti očitno. Avstrija ni enôta; ona je, kakor Šuzelka pravi: „država več držav, prestol več prestolov, krona več kron“. Le v tem velikem smislu mora Avstrija močna biti, sicer hira in konec vzame.

Narodnost je klic in zahteva sedanjega stoletja; narodni duh giblje ves svet in tudi manjše narode, ki hočejo ravnopravni biti z večimi. Le narod v otročjih letih ali narod starikast pripušča, da se mu njegov jezik jemlje; narod pa v možatih letih se krepko drži svojega jezika, s katerim se je na svet rodil in raste, in s katerim tudi umreti hoče. — Neumno je, ako kdo trdi, da národno gibanje ovira napredek, in če bi prepira zarad jezika ne bilo, da bi urno napredovala omika. Ako bi to res bilo, tedaj bi tudi svet moral biti le ena velika planjava, in ne smelo bi biti nobenega morja, nobene gore itd. To, kar na videz deželo od dežele loči, veže ju le še bolj skupaj, da drug družemu daje, kar domá ne prideluje. Naj Nemci ne silijo svojega jezika drugim narodom in zlasti Slovanom ne, sicer jih silijo v panslavizem, v Rusijo.

V različnosti svojih narodov hranuje Avstrija svojo moč, a v tej različnosti je tudi njena slabost, ako ne dá vsacemu narodu popolnoma to, kar mu gré.

Da se Avstrija kot država narodov krepko osnuje, ne sme noben narod drugemu podložen biti, kajti nič ne žali naroda bolj kot tuje gospodstvo; naj tujec podložniku daje svobode na kupe, on ne mara za-njo, ker se mu „gospoda“ dela. Zato mora tudi država tako osnovana biti, da je vsak narod samostojen, in ker tako imenovana federativna (zvezna) ustava daje vsacemu narodu potrebno samostojnost, zato je taka ustava edino naravna v Avstriji.

Dr. Fischhof potem našteva imenitne možé, ki so že od leta 1809. se poganjali za tako sistemo, in med temi nahajamo celó tistega možá, kterege liberalci za svojega malika imajo, kedar cerkvene svetinje podira: dr. Mühlfelda; o tem pa molčijo kakor zid!

Po vsem tem primerja dr. Fischhof našo Avstrijo s Švajco; ona — pravi — je republikanska (ljudo-vladna) Avstrija v mali meri, Avstrija pa je monarhična (samovladna) Švajca v veliki meri. Švajca se je blizo takrat začela kakor Avstrija, le 25 let je razločka. Obé državi, ki boste kmalu 600 let stari, ste izrastli iz Nemčije in ste pozneje samostalne postali. V Avstriji ni samo en narod in ni samo ena dežela; obé ste zmes več narodov in več dežel, ki so se v teku časa deloma na mirni poti, deloma po vojnih pridobitvah združile, in ki so vkljub tej zvezi narodno zavest in deželno posebnost ohranile. V obeh državah so bile mnogokrat državnopravne homatije; tudi v Švajci, ki ima Nemce, Lahe in Francoze, so bili narodni razpori, tudi v Švajci so bili boji; kakor je Bachovo gospodarstvo stisnilo Avstrijo pod eno kopito, tako je Švajca morala nositi francoski jarem, dokler se ni leta